

DELE AF FORMUERET – VINTEREKSAMEN 2020/2021

Opgave nr. 1

Ask Alm var en anerkendt kunstmaler og bosiddende i Roskilde på Sjælland. Da han havde besluttet sig for at flytte til Sydfrankrig den 1. oktober 2020, ønskede han at sælge alle sine malerier. Derfor rettede han den 1. september henvendelse til sin bekendte, fhv. galleriejer Beate Bromsen, som gerne ville hjælpe ham med denne vennetjeneste. Ask og Beate formulerede sammen ordlyden til en annonce, som i løbet af september måned blev indrykket i såvel lokale som landsdækkende dagblade. Annoncerne havde følgende ordlyd:

»Åbent hus – Da jeg flytter til sydens sol, sælger jeg alle mine malerier. Der afholdes åbent hus den 7. oktober kl. 10-12 på Bakkedraget, Roskilde. Salget forestås på mine vegne af min bekendte Beate Bromsen. Ask Alm«.

Ask gav Beate besked på, at malerierne skulle sælges til »den bedst mulige pris«. Herefter overdrog han nøglen til Bakkedraget til Beate. Carmen Christensen var Asks gode veninde. Derfor besluttede Ask sig for at give hende mulighed for at købe maleriet »Streger«. Således sendte han den 30. september følgende daterede brev til Carmen:

»Kæreste Carmen. Jeg giver hermed Beate, som du kender, lov til at sælge maleriet »Streger» til dig for en favørpris på 50.000 kr. Jeg rejser til Sydfrankrig den 1. oktober, så tag fat i Beate, hvis du vil købe maleriet. I har jo hinandens mailadresser. Du skal bare sørge for at hente det senest den 7. oktober kl. 11, da Beate denne dag holder åbent hus fra kl. 10-12, ellers bliver det solgt til anden side. Hilsen Ask«.

Dernæst ringede Ask til Beate og orienterede hende om indholdet af brevet til Carmen. Hverken Ask eller Beate var opmærksomme på, at Ask i skyndingen havde glemt at oplyse Carmen om, at åbent hus-arrangementet fandt sted på Bakkedraget i Roskilde.

Beate var af den korrekte opfattelse, at maleriet »Streger« var 60.000 kr. værd, og hun vurderede, at det ville være nemt at sælge maleriet for 60.000 kr. til åbent hus-arrangementet. Derfor sendte Beate den 1. oktober en mail til Carmen, hvor Beate henviste til, at hun skulle sælge Asks malerier til »den bedst mulige pris«. Beate bad på denne baggrund Carmen om at se bort fra Asks brev af 30. september. Beate nævnte

desuden, at Carmen var velkommen til at købe maleriet for 60.000 kr. Carmen læste mailen med det samme, men forstod den ikke, og hun foretog sig ikke yderligere.

Dagen efter, den 2. oktober, kom Asks brev frem til Carmen, som straks læste det. Herefter besvarede Carmen Beates mail, idet hun skrev »Nej, Ask har lovet mig det for 50.000 kr.«. Carmen sendte samtidig Ask en sms, hvori hun skrev »Tak for dit brev. Jeg går ud fra, det er hos Beate, åbent hus-arrangementet afholdes.« Ask læste sms'en, men foretog sig intet i den anledning, da han havde travlt med flytningen.

Den 7. oktober tidligt om morgenen kørte Carmen fra København, hvor hun boede. Carmen antog, at åbent hus-arrangementet fandt sted hos Beate, som boede i Odense, da hun ikke havde hørt andet fra Ask. Carmen, der var kørt hjemmefra i god tid, ankom til Beates hus kl. 9, men fandt huset låst. Imidlertid kunne Beates naboer fortælle Carmen, at åbent hus-arrangementet fandt sted hos Ask på Bakkedraget i Roskilde. Herefter hastede Carmen til Roskilde.

Den 7. oktober åbnede Beate som aftalt med Ask på Bakkedraget kl. 10.

Kl. 10.45 nåede Carmen frem til Bakkedraget. Hun gik straks hen til Beate og meddelte, at hun var kommet for at hente maleriet »Streger« for 50.000 kr. Beate afviste med det samme Carmens krav, idet Beate anførte, at maleriet skulle sælges for 60.000 kr.

Carmen hævdede, at hun havde krav på maleriet »Streger« mod betaling af 50.000 kr., subsidiært mod betaling af 60.000 kr. I øvrigt krævede hun erstatning i videst muligt omfang af Ask og/eller Beate. Carmen oplyste, at hun havde haft følgende udgifter: (1) Bropenge, i alt 490 kr., som følge af at hun forgæves var kørt til Odense og tilbage til Sjælland (Roskilde), fordi hverken Ask eller Beate havde oplyst, at åbent hus-arrangementet fandt sted i Roskilde. Carmen frafaldt et eventuelt krav om betaling af ekstra benzinudgifter i den henseende. (2) Udgifter til leje af den trailer, hun havde med, så hun kunne transportere maleriet hjem, i alt 400 kr.

Ask og Beate bestred ethvert erstatningskrav.

Der ønskes en redegørelse for Carmens retsstilling over for henholdsvis Ask og Beate.

Løsningseksempel til opgave nr. 1

Maleriet

A stifter en § 13-fuldmagt ved sit brev af 30. september til C. Denne fuldmagt indebærer, at B kan sælge maleriet »Streger« til C for 50.000 kr.

A har desuden stiftet en § 14-fuldmagt, da han indrykker annoncerne i såvel lokale som landsdækkende dagblade (AoM s. 287), men denne fuldmagt får ingen selvstændig betydning i relation til C.

A's brev af 30. september til C er et tilbud (AoM s. 35), og A har fastsat en acceptfrist til den 7. oktober kl. 11, jf. AFTL § 2 (AoM s. 56).

B's mail af 1. oktober til C er et forsøg på at tilbagekalde A's tilbud. B's mail kommer frem til C, før C får kundskab om A's tilbud, dvs. at tilbagekaldelsen principielt er rettidig, jf. AFTL § 7 (AoM s. 39 f.).

B har imidlertid hverken fuldmagt eller bemyndigelse til at tilbagekalde A's tilbud. Der kan hverken af annoncen eller brevet til C udledes en fuldmagt til tilbagekaldelse. Samtalen mellem A og B giver ikke B en bemyndigelse til at tilbagekalde A's tilbud. A orienterer B om indholdet af brevet til C og dermed om A's specifikke ønske om at sælge maleriet til C til en »favørpris«. B's tilbagekaldelse får herefter ikke retsvirkning efter sit indhold, og tilbuddet er stadig bindende for A, dvs. at tilbuddet kan accepteres af C inden for den angivne acceptfrist.

(C har ikke fortabt sin ret ved passivitet. For det første har C næppe pligt til at reagere på B's mail. For det andet reagerer hun ved at svare »Nej, Ask har lovet mig det for 50.000 kr.«).

C afgiver rettidig og overensstemmende accept kl. 10.45, da hun dukker op på Bakkedraget og hævder, at hun har krav på maleriet mod betaling af 50.000 kr. (AoM s. 56 ff. og 65 ff.). C kan derfor kræve maleriet »Streger« udleveret mod betaling af 50.000 kr.

Erstatning – A

De 490 kr. til bropenge er en ekstraudgift, som C har afholdt, da A i forbindelse med aftaleindgåelsen glemmer at oplyse C om, at åbent hus-arrangementet afholdes på Bakkedraget i Roskilde. Da C i sin sms til A tilkendegiver, at hun forstår det således, at åbent hus-arrangementet afholdes hos B, og A undlader at korrigere denne misforståelse, han selv har forårsaget, udviser A culpa, og C har krav på betaling af bropenge, 490 kr., af A. (C har ikke pligt til at læse aviser, så den omstændighed, at hun ikke har set A's annonce, hvoraf adressen fremgår, udgør ikke egen skyld fra C's side).

De 400 kr. til leje af trailer er en udgift, C under alle omstændigheder ville have afholdt. Da C har krav på maleriet, jf. ovenfor, kan hun ikke tillige kræve dækning af udgiften til trailer, 400 kr. (Hvis C skal leje en trailer igen, fordi hun ikke får maleriet udleveret til åbent hus-arrangementet og skal hente maleriet senere, kan hun kræve erstatning for den anden trailerleje, som udgør ekstraordinære omkostninger begrundet i A's misligholdelse, dvs. den manglende opfyldelse af aftalen den 7. oktober (du kan »hente det senest den 7. oktober kl. 11«)). (AoM s. 108).

Erstatning – B

B har ikke udvist culpa for så vidt angår den manglende oplysning om, hvor åbent hus-arrangementet afholdes. Hun har ikke skrevet brevet til C. B får blot en mundtlig orientering af A, og hun kender ikke til den sms, som C sender til A. B er ikke bekendt med misforståelsen, og B har ikke en selvstændig pligt til at informere C om, hvor åbent hus-arrangementet afholdes. B er ikke erstatningsansvarlig for C's ekstraudgifter til bropenge, 490 kr.

De 400 kr. til leje af trailer kan C heller ikke kræve af B, jf. ovenfor.

»AoM« er: *Lennart Lyng Andersen og Palle Bo Madsen: Aftaler og mellemænd*, 7. udg. (2017).

Opgave nr. 2

Den statsejede landbrugsskole Halmstrupgård havde en større kvægbesætning. I oktober 2020 gik køerne på en mark, der grænsede op til en landevej. Marken tilhørte gårdejer Aksel Andersen, som havde stillet marken til rådighed for Halmstrupgård. Marken var helt forsvarligt indhegnet, hvilket Aksel og Halmstrupgård havde sikret sig i fællesskab.

Onsdag den 14. oktober kom Carl Carlsen cyklende på landevejen langs marken. På grund af et øjeblikks uopmærksomhed mistede Carl balancen og væltede lige ind i en af de hegnspæle, som bar indhegningen til marken. Hegnspælen væltede med den følge, at der opstod et hul i indhegningen. På grund af det opståede hul lykkedes det en af køerne at løbe ud på vejen, hvor den først væltede Frede Frandsen, som kom gående i vejkanten, hvorefter den fortsatte ud på vejen, hvor Bent Brandt kom kørende i sin Toyota med den tilladte hastighed. Bent havde ikke nogen mulighed for at undgå at ramme koen.

Ved faldet knækkede Frede en tand. Den efterfølgende tandlægeregning lød på 6.000 kr.

Ved påkørslen af koen pådrog Bent sig en hjernerystelse, hvilket resulterede i, at han var sygemeldt i 6 uger.

Bents bil blev ved påkørslen af koen påført en skade, som det kostede 12.000 kr. at udbedre. Bents Toyota var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Totalsikring uden selvrisiko.

Koen fik ved påkørslen så alvorlige kvæstelser, at den umiddelbart derefter døde. Halmstrupgård blev herved påført et tab, der beløb sig til 2.500 kr.

Skaden på Aksels hegn blev udbedret af Aksels søn, som Aksel betalte 200 kr. for godt 2 timers arbejde. Herudover havde Aksel udgifter på 300 kr. til materialer til udbedring af skaden.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Det lægges til grund, at Halmstrupgård som statsinstitution er selvforsikrer i enhver relevant henseende.

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatnings- og godtgørelseskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Personskaden på Frede

Erstatning for tandlægeudgiften på 6.000 kr. er en helbredelsesudgift, som Frede kan kræve erstattet, jf. EAL § 1 (Lærebogen s. 377).

Koen, som er »løsgående«, har forvoldt en personskade på fodgængerens Frede ved at »bide, stange eller slaa«. Halmstrupgård er derfor som besidder af koen objektivt ansvarlig for skaden, jf. DL 6-10-2 (Lærebogen s. 257 f.). Erstatning for tandlægeudgiften er omfattet af udtrykket »Badskerløn« i DL 6-10-2 (Lærebogen s. 259).

Carl, der har påkørt indhegningen og derved væltet en hegnspæl på grund af »et øjeblikks uopmærksomhed«, hvorved koen slap løs, er ansvarlig efter culpa-reglen (Lærebogen s. 96 ff.). (Hændelsesforløbet giver ikke anledning til et adækvansproblem).

Carl og Halmstrupgård hæfter solidarisk for personskaden (Lærebogen s. 490 f.).

Den indbyrdes fordeling af erstatningsansvaret mellem Halmstrupgård, som er selvforsikrer, jf. EAL § 20, og dermed omfattet af EAL § 25, stk. 2, 3. pkt., og Carl, som ikke er dækket af en ansvarsforsikring, bestemmes af EAL § 25, stk. 2. Ifølge EAL § 25, stk. 2, 1. pkt., er den ikke-ansvarsforsikrede Carl fri for regresansvar, idet han på grund af »et øjeblikks uopmærksomhed« har forvoldt skaden ved simpel uagtsomhed (Lærebogen s. 497 f.). Halmstrupgård kommer derfor som selvforsikrer til at bære det fulde tab i det indbyrdes forhold.

2. Skaderne på Bent

2.1. Personskaden på Bent

Bent, der pådrog sig en hjernerystelse, er berettiget til godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 388 f.).

Selv om koen er løsgående, er personskaden på Bent ikke omfattet af det objektive ansvar i DL 6-10-2, idet skaden ikke er forvoldt ved at »bide, stange eller slaa«, jf. U 1974.692 H (Lærebogen s. 258). Halmstrupgård er derfor ikke objektivt ansvarlig for skaden efter DL 6-10-2. Da marken, hvor køerne gik, var »forsvarligt indhegnet«, og da koen derfor kun slap ud af indhegningen på grund af Carls handling, er Halmstrupgård ikke ansvarlig efter culpa-reglen.

Carl er derimod ansvarlig efter culpa-reglen, jf. ovenfor under pkt. 1. Carl må derfor betale godtgørelse for svie og smerte til Bent.

2.2. Skaden på Bents bil (12.000 kr.)

Bents kaskoforsikring i forsikrings-selskabet Totalsikring dækker skaden med 12.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Totalsikring har regres til en evt. ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 516).

Allerede fordi der er tale om en tingsskade, finder DL 6-10-2 ikke anvendelse (Lærebogen s. 257). Halmstrupgård bærer derfor ikke et objektivt ansvar. Halmstrupgård er heller ikke ansvarlig efter culpa-reglen, jf. ovenfor under pkt. 2.1.

Carl er derimod ansvarlig for skaden efter culpereglen, jf. ovenfor under pkt. 1. Da Carl har forvoldt skaden ved simpel uagtsomhed, jf. ovenfor under pkt. 1, bortfalder hans erstatningsansvar, jf. EAL § 19, stk. 1 (Lærebogen s. 503 ff.).

3. Skaden på Halmstrupgårds ko (2.500 kr.)

Halmstrupgård har et erstatningskrav på 2.500 kr. for totalskaden på koen. Bent er objektivt ansvarlig for skaden, jf. FL § 101, stk. 1, og Halmstrupgård kan rette erstatningskravet direkte mod Bents ansvarsforsikring i forsikringselskabet Totalsikring, jf. FL § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 223 ff.). Ansvar for skaden på koen bortfalder ikke, selv om Halmstrupgård er selvforsikrer, jf. EAL § 21, nr. 1, hvorefter EAL § 20, jf. § 19, ikke finder anvendelse (Lærebogen s. 515).

Carl er ansvarlig efter culpereglen, jf. ovenfor under pkt. 1. Da Halmstrupgård er selvforsikrer, jf. EAL § 20, og da Carl har handlet med simpel uagtsomhed, jf. ovenfor under pkt. 1, bortfalder Carls erstatningsansvar, jf. EAL § 19, stk. 1, jf. § 20 (Lærebogen s. 503 f. og 505 f.).

4. Skaden på Aksels hegn

Carl, der på grund af et øjeblikks uopmærksomhed mister balancen og kører ind i indhegningen, har handlet culpøst (Lærebogen s. 96 ff.). Aksel har overladt reparationsarbejdet til sin søn, som han har betalt 200 kr. for godt 2 timers arbejde. At skadelidte vælger selv at stå for udbedringen af skaden, udelukker ikke skadelidte fra at få erstatning. Aksel har efter det oplyste betalt en rimelig arbejds løn til sønnen og har dermed lidt et tilsvarende tab (smh. FED 1997.215 V, hvor den skadelidte ikke kunne dokumentere, at han havde haft udgifter til sine hjælpere). Aksel kan derfor kræve de 200 kr. samt udgiften på 300 kr. til materialer erstattet af Carl (Lærebogen s. 368).

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager: Lærebog i erstatningsret*, 9. udgave (2019).